

הפורום הפמיניסטי המכללה האקדמית ספיר (ע"ר)

דוח

מאפיינים תעסוקתיים של סגל המרצים במינוי במכללה:

היבטים מגדריים

יום האישה הבינלאומי

מרץ 2018

בסיס הנתונים של הדוח מבוסס על נתונים שהועברו אלינו על ידי הנהלת המכללה בדצמבר 2017 הכוללים 154 חברות וחברי סגל בתקן. לגבי חלק מממצאי הדוח ערכנו השוואה לנתונים ארציים של המכללות המתוקצבות הכלליות¹. הממצאים המרכזיים העולים מהדוח מטרידים:

- נשים עודן מיעוט (45%) בסגל המרצים במינוי בספיר (לעומת 55% גברים). זאת לעומת המצב במכללות מתוקצבות אחרות בהן שיעור הנשים בסגל האקדמי עומד על 51%.
- "עקומת המספריים" (פערים מגדריים בדרגות האקדמיות בין גברים לנשים) המוכרת לאורך שנים במוסדות אקדמיים בולטת גם בספיר – ככל שעולים בדרגה האקדמית, שיעור הנשים פוחת.
- משך הזמן שלוקח לנשים בספיר להתקדם משלב הקליטה לדרגת מרצה בכיר ארוך מזה של גברים.
- בשנים האחרונות (2013-2018) נקלטו במכללה פחות נשים מגברים (16 לעומת 26 בהתאמה). זאת בשונה מהמדיניות הנהוגה במוסדות אקדמיים אחרים העושים מאמץ מכוון לקלוט נשים.

חשוב לציין שדוח זה הינו ראשוני. על מנת לקבל תמונה רחבה ומעמיקה יותר נדרש ניתוח מפורט יותר שמתייחס גם למרכיבי זהות נוספים כמו אתניות, לאום (שנעדרים מבסיס הנתונים) וכן ניתוח לאורך זמן. כמו כן, אנו קוראות לבחון גם את תמונת המצב המגדרית בקרב קבוצת המרצים שאינם במינוי כמו גם בקרב סגל מינהלי.

אנו מודות להנהלה על שיתוף הפעולה בהעברת הנתונים ורואות בדוח זה בסיס לדיון ופעולה משותפים שיובילו לתיקון המצב.

בברכה,

ועדת ההיגוי של הפורום הפמיניסטי בספיר

¹ נתונים אלה הוצגו על ידי המועצה להשכלה גבוהה, ביום עיון ליועצות לנשיא להוגנות מגדרית שהתקיים בדצמבר 2017.

התפלגות מגדרית – נשים גברים

נשים מהוות מיעוט (45%) בקרב המרצים במינוי במכללת ספיר. מספר זה נמוך מממוצע הנשים במכללות הכלליות שעמד בשנת תשע"ו על 51%.

טבלה 1: נשים וגברים מרצים במינוי

מגדר	N	%
גברים	85	55
נשים	69	45
סה"כ	154	100

התפלגות מגדרית לפי דרגה ולפי תואר

הנתונים מצביעים על "עקומת המספריים" הידועה: ככל שעולים בדרגת הבכירות – אחוז הגברים גבוה משמעותית יותר מאחוז הנשים והפער הולך וגדל. תמונה זו נמצאה נכונה גם לגבי מכללת ספיר. חשוב לציין שבקטגוריה "פרופסור מן המניין" לא נמצאת אף אישה שהדרגה ניתנה לה בספיר.

טבלה 2: נשים וגברים מרצים במינוי לפי דרגה נוכחית

דרגה נוכחית	גברים מבעלי/ות הדרגה	נשים מבעלי/ות הדרגה	סה"כ בדרגה
מרצה	56% (40)	44% (32)	100% (72)
מרצה בכיר	49% (32)	51% (33)	100% (65)
פרופסור חבר	75% (6)	25% (2)	100% (8)
פרופסור מן המניין	78% (7)	22% (2)	100% (9)
סה"כ	(n=85)	(n=69)	N=154

התפלגות מגדרית לפי אחוזי משרה

באופן כללי, אין הבדלים משמעותיים בשיעור הנשים והגברים המועסקים בקטגוריות היקף משרה שונות. אחוז מעט גבוה יותר של נשים מועסקות בהיקף של משרה מלאה מתוך כלל חברות הסגל הנשים, בהשוואה לגברים.

טבלה 3: נשים וגברים מרצים במינוי לפי אחוזי משרה

אחוזי משרה	גברים מכלל חברי הסגל הגברים המועסקים	נשים מכלל חברות הסגל הנשים המועסקות
*100%	58% (49)	62% (43)
**75%	9% (8)	10% (7)
***50%	31% (26)	28% (19)
25%	2% (2)	0% (0)
סה"כ	100% (85)	100% (69)

* בקבוצה זו נכללת חברת סגל אחת, המועסקת בהיקף משרה של 91.7%.
 ** בקבוצה זו נכללת חברת סגל אחת המועסקת בהיקף משרה של 83.3%; חבר סגל אחד המועסק בהיקף משרה של 80%; חבר סגל אחד המועסק בהיקף של 68% משרה וחבר סגל אחד המועסק בהיקף של 66% משרה.

*** בקבוצה זו נכללת חבר סגל אחד, המועסק בהיקף משרה של 40%.

התפלגות מגדרית לפי סטטוס מינוי

הבדל מגדרי בולט בסטטוס המינוי ניכר במינוי שלב א': שיעור גבוה יותר של גברים מועסקים בסטטוס זה בהשוואה לנשים, מה שמרמז על מגמה של קליטה מוגברת של גברים מרצים בשנים האחרונות. הבדל בולט נוסף הוא השיעור הגבוה של גמלאים בהשוואה לגמלאיות, מה שמלמד שהרוב המכריע של מי שנקלטים במכללה במינוי לאחר קריירה במוסד אקדמי אחר הינם גברים.

טבלה 4: נשים וגברים מרצים במינוי לפי סטטוס מינוי

מכלל חברי/ות הסגל	נשים מכלל המועסקים/ות בסטטוס	גברים מכלל המועסקים/ות בסטטוס זה	סטטוס מינוי
38% (59)	51% (30)	49% (29)	קביעות
26% (40)	53% (21)	47% (19)	שלב ב(2)
17% (27)	37% (10)	63% (17)	שלב ב
7% (11)	18% (2)	82% (9)	גמלאית
7% (10)	30%(3)	70% (7)	שלב א
1% (2)	50%(1)	50% (1)	שלב א (2)
1% (1)	0% (0)	100% (1)	שלב א (1)
2% (3)	67% (2)	33% (1)	גמישות ניהולית
1% (1)	0% (0)	100% (1)	חווה אישי
100% (154)	(n=69)	(n=85)	סה"כ

התפלגות מגדרית לפי דרגת קליטה

רוב חברי/ות הסגל בספיר (73%) נקלטו במכללה בדרגת מרצה. בעוד ששיעור הגברים והנשים שנקלטו בדרגת מורה הוא זהה, בקרב מי שנקלטו בספיר בדרגה של מרצה ומעלה, גדול שיעור הגברים באופן ניכר משיעור הנשים ושיעור זה הולך וגדל ככל שעולים בדרגה. כך בדרגת "מרצה" ישנו פער של 6% לטובת חברי הסגל הגברים; בדרגת "מרצה בכיר/ה" – הפער מתרחב ל 28%. שיעור הגברים שנקלטו בדרגת "פרופסור חבר" הינו פי שלושה משיעור הנשים שנקלטו בדרגה זו. פער דומה נמצא לגבי הקליטה בדרגת "פרופסור מן המניין".

טבלה 5: נשים וגברים מרצים במינוי לפי דרגת קליטה

מכלל חברי/ות הסגל	נשים מאלה שנקלטו בדרגה זו	גברים מאלה שנקלטו בדרגה זו	דרגת קליטה
13% (20)	50% (10)	50% (10)	מורה
73% (112)	47% (53)	53% (59)	מרצה
7% (11)	36% (4)	64% (7)	מרצה בכיר/ה
3% (4)	25% (1)	75% (3)	פרופסור/ה חבר/ה
4% (7)	29% (2)	71% (5)	פרופסור/ה מן המניין
100% (154)	(n=69)	(n=85)	סה"כ

התפלגות מגדרית באיוש תקנים על פני רצף הזמן

הנתונים לעניין מועד קליטת חברי/ות הסגל משרטטים את תמונת איוש התקנים במכללה האקדמית ספיר בתקופה שמ-1997 ועד 2018. בטבלה מסומנות שבע השנים בהן התרחש איוש של מספר משרות משמעותי יותר – מעל עשר חברי/ות סגל.

יש לומר בדאגה, שבשונה מהמאמץ של מוסדות אקדמיים אחרים בישראל בשנים האחרונות לקלוט נשים, הרי שבספיר בחמש השנים האחרונות (2013-2018) נקלטו 26 גברים לעומת 16 נשים בלבד. לשם השוואה, במכללות הציבוריות הכלליות נקלטו בתקופה תשע"א – תשע"ד רוב של נשים (51% לעומת 49% גברים).

טבלה 6: קליטת נשים וגברים מרצים במינוי לפי שנים

שנה	גברים שנקלטו מכלל חברי/ות הסגל שנקלטו בשנה זו	נשים שנקלטו מכלל חברי/ות הסגל שנקלטו בשנה זו	סה"כ חברי/ות סגל המכללה חברי/ות סגל שנקלטו מכלל חברי/ות סגל המכללה
1997	100% (1)	0% (0)	0.65% (1)
1998	50% (2)	50% (2)	2.6% (4)
1999	70% (7)	30% (3)	6.5% (10)
2000	50% (1)	50% (1)	1.3% (2)
2001	25% (1)	75% (3)	2.6% (4)
2002	75% (3)	25% (1)	2.6% (4)
2003	50% (1)	50% (2)	1.3% (2)
2004	0% (0)	100% (1)	0.65% (1)
2005	57% (4)	43% (3)	4.54% (7)
2006	45% (5)	55% (6)	7.14% (11)
2007	29% (2)	71% (5)	4.54% (7)
2008	45% (5)	54% (6)	7.14% (11)
2009	67% (4)	33% (2)	3.9% (6)
2010	37% (3)	63% (5)	5.19% (8)
2011	75% (12)	25% (4)	10.39% (16)
2012	44% (8)	56% (10)	11.7% (18)
2013	67% (2)	33% (1)	1.95% (3)
2014	63% (5)	38% (3)	5.19% (8)
2015	64% (7)	36% (4)	7.14% (11)
2016	67% (6)	33% (3)	5.84% (9)
2017	50% (5)	50% (5)	6.5% (10)
2018	100% (1)	0% (0)	0.65% (1)
סה"כ	(n=85)	(n=69)	100% (154)

קידום בדרגה (פרק הזמן ממועד הקליטה ועד מועד קבלת הדרגה הבכירה) לפי מגדר

הנתונים הקיימים אודות שליש מחבריות הסגל במינוי מלמדים שהקידום בדרגות האקדמיות בקרב נשים במכללה איטי מזה של גברים: בעוד שכשני שליש מהגברים מגיעים לדרגת מרצה בכיר תוך שנה עד שלוש שנים ממועד הקליטה רק כשליש מהנשים מגיעות לקידום בפרק זמן זה. בהתאמה, בעוד כשני שליש מהנשים מגיעות לקידום בפרק זמן של שבע שנים ומעלה רק כשליש מהגברים מגיעים לקידום בפרק זה.

טבלה 7: נשים וגברים מרצים במינוי לפי פרק זמן מקליטה לקבלת דרגת בכיר

פרק הזמן מהקליטה עד דרגת בכיר/ה (בשנים)	גברים ממקבלי/ות הבכיר/ה בפרק זמן זה	נשים ממקבלי/ות הבכיר/ה בפרק זמן זה	סה"כ מכלל חברי/ות הסגל שיש לגביהם/ן נתוני זמן מקליטה עד בכיר/ה
3-1	63% (10)	37% (6)	32% (16)
6-4	44% (7)	56% (9)	32% (16)
מעל 7	39% (7)	61% (11)	36% (18)
סה"כ	48% (24)	52% (26)	100% (50)

קביעות – פרק הזמן ממועד הקליטה במכללה ועד מועד קבלת סטטוס של קביעות

הנתונים הקיימים אודות למעלה משליש חברי/ות הסגל במינוי מלמדים שפרק הזמן הקצר ביותר הוא 3 שנים ממועד הקליטה ועד למועד קבלת הקביעות. 2 חברי סגל בלבד זכו לקבל קביעות בחלוף 3 שנים ממועד קליטתם במכללה, אישה אחת וגבר אחד. בדומה נמצא שיוויון במספר הנשים והגברים שחלפו 4 שנים ממועד קליטתם עד לקבלת קביעות.